

Hoe "De staat en revolutie" de geschiedenis veranderde

Door Brian Becker - 20 september 2018 9943

Iedereen die ernaar streeft een echte communist te worden of de theorie van het moderne communisme te begrijpen, moet Lenins pamflet De staat en revolutie bestuderen .

Lenin was in staat om deze monumentale bijdrage aan het marxisme en de revolutie bijna af te maken terwijl hij op de vlucht was, ondergronds leefde en zich schuil hield voor de politie van augustus tot oktober 1917, net voor de opstand die de macht greep.

De staat en revolutie is in praktisch elke geschreven taal gepubliceerd. Het wordt beschouwd als het echte manifest voor de Russische revolutie. Het boek speelde echter geen rol in de revolutie zelf, aangezien het pas werd gepubliceerd nadat de arbeiders in oktober / november 1917 de macht hadden gegrepen.

De definitieve versie werd geschreven na de zegevierende oktoberopstand. Als Lenin het boek alleen had geschreven als een leidraad voor actie voor de revolutie, zou het voor hem niet nodig zijn geweest zoveel tijd te besteden aan het afmaken van het boek in de twee maanden na de revolutie. In die tijd werden hij en de andere leidende bolsjewieken tenslotte ook geconfronteerd met de verterende crises en onmiddellijke uitdagingen op leven en dood waarmee de nieuwe regering wordt geconfronteerd. Het primaire doel van het boek was niet alleen om als leidraad te dienen voor de zich ontvouwende gebeurtenissen. Het was ook niet bedoeld om te beschrijven welke vorm een toekomstige socialistische staat zou aannemen. Het boek en de inhoud ervan zijn geschreven om de oorspronkelijke revolutionaire leerstellingen van Marx over de noodzaak om de bestaande staatsmacht te vernietigen en te vernietigen in plaats van het parlementaire apparaat te gebruiken als de weg naar het bereiken van socialisme.

Het primaire doel van het boek was om het marxisme te redden van zijn devolutie in een leer van hervorming, om het marxisme te herstellen als een leer van revolutie.

Lenin schrijft in The State and Revolution :

"Met het oog op de ongekend wijdverbreide verdraaiing van het marxisme, is het onze voornaamste taak om opnieuw vast te stellen wat Marx werkelijk onderwees over het onderwerp van de staat." Hij beschuldigt de leiders van de socialistische massapartijen ervan het marxisme te 'doctoreren': 'Ze laten de revolutionaire kant van deze leer, haar revolutionaire ziel, achterwege, vernietigen en verdraaien deze. Ze dringen naar de voorgrond en verheerlijken [in Marx 'schrijven] wat aanvaardbaar is of lijkt voor de bourgeoisie. "

Marx opnieuw bestuderen

De kernideeën in *De staat en revolutie* werden ontwikkeld door Lenin in januari en februari 1917 en waren gebaseerd op zijn besluit om alles wat Marx en Engels hadden geschreven over de kwestie van de staatsmacht opnieuw te bestuderen. Deze studie vond plaats in een bibliotheek in Zürich, Zwitserland, waar Lenin toen in ballingschap was.

De kernconcepten werden niet ontwikkeld als reactie op de vooruitzichten, mogelijkheden en uitdagingen van het zich snel ontvouwende revolutionaire proces dat begon in februari 1917 en culmineerde in de door de bolsjewieken geleide opstand in oktober. Ze werden eerder ontwikkeld als reactie op een aanhoudend theoretisch debat tussen Karl Kautsky, algemeen erkend als de leidende marxistische theoreticus van de internationale socialistische beweging, en 'linkse' marxisten.

De vraag hoe de socialisten politieke macht konden verwerven en of de bestaande staatsmacht in de kapitalistische samenleving kon worden gebruikt als instrument om het socialisme op te bouwen, was sinds de dood van Marx in 1883 in een steeds minder revolutionaire richting geëvolueerd. Staten hadden de wereld in een oorlog van ongekennde vernietiging gestort, dit theoretische geschil was geen ijdele zaak, maar had een dringende en immense betekenis voor de algemene strategie van socialisten overall.

In deze context besloot Lenin Marx en Engels opnieuw te bestuderen, en dit bracht hem ertoe zijn eigen kijk op het onderwerp te veranderen of aan te scherpen. Hoewel de ideeën in het boek pas in januari 1918 werden gepubliceerd, speelden ze maanden eerder een fundamentele rol bij het succes van de eerste socialistische machtsgreep. Lenin had de revolutionaire essentie van deze ideeën aan de bolsjewistische leiders doorgegeven, en van daaruit leidden deze ideeën de partij als geheel. Simpel gezegd, de socialistische revolutie van oktober had niet kunnen slagen zonder het leiderschap van de partij, en dat leiderschap zou onmogelijk zijn geweest als de partij niet was ingeprent met de ideeën die Lenin had ontwikkeld over de kwestie van de staat.

Kautsky's theoretische leiderschap overnemen

De centrale ideeën van het boek vertegenwoordigden een scherpe afwijking van de reguliere socialistische partijen die een belangrijke kracht waren geworden in Duitsland en andere Europese parlementen. Ze betekenden ook een verschuiving in het denken van de bolsjewistische partij.

Staat en revolutie was een polemiek gericht tegen de kernleiding van de partijen van de Socialistische Internationale (ook bekend als de Tweede Internationale), en vooral tegen Karl Kautsky en de Duitse sociaaldemocratische partij, het vlaggenschip van het internationale socialisme in die tijd. De hoofdstroom van de socialistische beweging was de conclusies die Marx en Engels over de staat ontwikkelden na de ervaring van twee mislukte revoluties, vergeten of negeren deze: de revoluties van februari 1848 in Frankrijk en Duitsland, en, nog belangrijker, de revoluties van Parijs. Commune van 1871. In 1871 werden tienduizenden Parijse arbeiders afgeslacht en hun Commune vernietigd na twee maanden politieke macht.

Lenin maakt de belangrijkste taak van het boek in de allereerste zinnen duidelijk:

“Wat er nu gebeurt met de leringen van Marx, is in de loop van de geschiedenis herhaaldelijk gebeurd met de leringen van revolutionaire denkers en leiders van onderdrukte klassen die strijden voor emancipatie. Tijdens het leven van grote revolutionairen werden ze door de onderdrukkende klassen voortdurend opgejaagd, ontvingen ze hun leringen met de meest woeste boosaardigheid, de meest woedende haat en de meest gewetenloze campagnes van leugens en laster. Na hun dood wordt getracht ze om te zetten in onschadelijke iconen, ze als het ware heilig te verklaren en hun namen te omringen met een bepaalde aureool voor de 'troost' van de onderdrukte klassen en met als doel de laatsten te bedriegen, terwijl tegelijkertijd de essentie van de revolutionaire leer ontkrachten, de revolutionaire kant ervan afstompend en vulgariserend. ”

De evolutie van de opvattingen van Marx en Engels over de revolutie van de staat

Marx en Engels benaderden de politieke theorie als een wetenschap. Hun theorie was gebaseerd op een onderzoek van feiten, bewijzen, gegevens en ervaring. Ze speculeerden niet veel over de toekomst. Ze hebben geen utopieën, schema's of nieuwe systemen voor een betere wereld bedacht. Hun theorie was gebaseerd op de algemene ervaring van de klassenstrijd in de geschiedenis.

Het Communistisch Manifest werd geschreven aan de vooravond van diepgaande (burgerlijke) democratische revoluties die Frankrijk, Duitsland en andere landen in Europa in 1848 overspoelden. Die revoluties eindigden in 1849 in gewelddadige nederlagen voor wat Marx en Engels de democratische partij noemden (die de boeren en stedelijke middenklasse) en de arbeiderspartij (die de arbeidersklasse vertegenwoordigt). Het resultaat was een felle onderdrukking van activisten uit de arbeidersklasse in de komende decennia. Marx en Engels werden gedwongen Duitsland te ontvluchten en brachten de rest van hun leven in ballingschap in Engeland door.

In Frankrijk kwam als gevolg van een economische crisis die begon in Engeland in 1847 en zich uitbreidde naar Frankrijk, in februari 1848 een coalitieregering aan de macht na de ineenstorting van het regime van koning Louis Philippe. De nieuwe regering beloofde werkloze arbeiders onder meer een baan.

In juni 1848 besloot de Franse regering deze economische hervormingen stop te zetten, en alleen de arbeiders verdedigden ze tegen zowel de grote als de kleine bourgeoisie. Hoewel het eindigde in een nederlaag na een dappere strijd, was dit de eerste keer in Frankrijk dat de arbeidersklasse politiek optrad als een onafhankelijke kracht en niet als de staart van de radicale democratische kleinburgerij.

"De strijd om de democratie winnen"

Het Communistisch Manifest had betoogd dat het proletariaat een einde moet maken aan de politieke suprematie van de kapitalisten door politieke macht te verwerven of te verwerven, en dat de staatsmacht radicaal veranderd moet worden in het "proletariaat georganiseerd als de heersende klasse" en door de arbeidersklasse "die de strijd wint. van de democratie. " Maar het Manifest had geen antwoord gegeven op de vraag hoe deze taak moest worden volbracht.

Alleen door de nederlagen van de revoluties in 1848 kon Marx verder gaan dan de algemene formule van het Manifest en die ervaring duidelijker samenvatten. Bij het bestuderen van de revoluties van 1848 kon hij de kwestie van de staatsmacht op een specifieke, specifieke manier behandelen, in plaats van met een abstracte formule. In 1852 schreef Marx: "Alle [eerdere] revoluties hebben deze

machine geperfectioneerd in plaats van hem te verpletteren." Hij verklaarde dat de proletarische revolutie moet breken en de staatsmachine moet vernietigen.

Marx en Engels beschouwden deze conclusie als een belangrijke stap voorwaarts in hun revolutietheorie, en fundamenteel voor hun hele wereldbeeld in 1852.

In een brief uit 1852 aan een volgeling die in de Verenigde Staten woonde, schreef Marx:

En nu, wat mijzelf betreft, is er geen eer aan mij voor het ontdekken van het bestaan van klassen in de moderne samenleving, noch voor de strijd daartussen. Lang voor mij hebben burgerlijke historici de historische ontwikkeling van de strijd van de klassen en burgerlijke economen de economische anatomie van de klassen beschreven. Wat ik deed dat nieuw was, was om te bewijzen: 1) dat het bestaan van klassen alleen verband houdt met bepaalde historische fasen in de ontwikkeling van de productie; 2) dat de klassenstrijd noodzakelijkerwijs leidt tot de dictatuur van het proletariaat; 3) dat de dictatuur zelf slechts de overgang vormt naar de afschaffing van alle klassen naar een klassenloze samenleving.

Marx speculeerde niet over de vorm die een toekomstige arbeidersstaat zou kunnen aannemen. Hij was niet bezig met het verstrekken van profetieën over hoe de toekomstige "betere wereld" eruit zou zien, noch hoe de "dictatuur van het proletariaat" zou aannemen. De geschiedenis van de klassenstrijd had nog geen antwoord gegeven op de vraag wat de plaats zou kunnen en willen nemen van de vernielde en opgebroken staatsmacht.

Leren van de Commune van Parijs

Alleen de verovering en het bezit van politieke macht gedurende twee maanden door de arbeidersklasse in Parijs in 1871 - de Commune van Parijs - leverde de ervaring en het bewijs op van hoe een arbeidersstaat eruit zou zien en het fundamentele verschil met de burgerlijke staat.

Het Communistisch Manifest 'is in sommige details verouderd', schreven Marx en Engels in 1872, 'met het oog op de praktische ervaring die is opgedaan, eerst in de Februari-revolutie van [1848], en daarna, nog meer, in de Commune van Parijs, waar de het proletariaat had voor het eerst twee volle maanden de politieke macht. ... Eén ding werd in het bijzonder door de Commune bewezen, namelijk dat 'de arbeidersklasse niet eenvoudigweg het kant-en-klare staatsapparaat kan grijpen en het voor haar eigen doeleinden kan gebruiken'.

Marx stierf 12 jaar na de Commune van Parijs. De nederlaag van de Commune van Parijs zette de beweging terug en de Eerste Internationale versplinterde in haar kielzog. Marx en Engels verhuisden het hoofdkantoor van Londen naar New York City, waar het verder kromp en een paar jaar later stierf.

Er was een wijdverbreide wanhoop, een stemming die met elke grote tegenslag voor de beweging gepaard ging. Maar binnen een paar jaar begon een opwekking, zij het in veel minder revolutionaire vorm. In het decennium na Marx 'dood fungeerde Engels als adviseur en adviseur van de

socialistische bewegingen in Europa. Terwijl de industriële revolutie zich snel verspreidde in de jaren na de Commune van Parijs, veranderde de strijd van de arbeiders in vorm, omvang en toon. De stormachtige groei van georganiseerde vakbonden viel samen met de uitbreiding van het stemrecht. Terwijl de Communards in Parijs "de hemel bestormden" in woeste straatgevechten, werd de nieuwe socialistische beweging gekanaliseerd naar massa-vakbondsorganisatie en verkiezingspolitiek. Socialistische partijen uit de arbeidersklasse groeiden exponentieel.

Minder revolutionair dan de Commune van Parijs, maar ruimer van opzet, vormden de nieuwe socialistische partijen een Tweede Internationale. Hoewel Marx functioneerde als organisatorisch leider van de Eerste Internationale, waartoe nog geen socialistische partijen maar groepen en bewegingen behoorden, vormden zijn ideologische en politieke aanhangers slechts een kleine minderheid. De Tweede Internationale was daarentegen gebaseerd op nieuwe politieke partijen die een massabasis bezaten binnen de arbeidersklasse, en die identificeerden zich allemaal als marxisten.

Zo werden de leerstellingen van Marx en Engels de dominante politieke kracht binnen de Tweede Internationale. De nieuwe internationale was een enorme stap voorwaarts voor het marxisme, het socialisme en de arbeidersstrijd. Maar toen de nieuwe arbeiderspartijen van de Tweede Internationale hun invloed uitbreidden door grote vakbonden te organiseren en verkiezingen in de parlementaire arena te winnen, botsten ze de revolutionaire essentie van het marxisme af.

Houding van de Duitse sociaaldemocratische partij na de dood van Marx

Aan het begin van de 20e eeuw was in grote delen van Europa het kiesrecht - voor mannelijke arbeiders zonder eigendom - verworven. Massale socialistische partijen die de arbeidersklasse vertegenwoordigden, kregen steeds grotere zetels binnen de parlementen van verschillende landen. Deze partijen werden geleid door mensen die zichzelf als marxisten beschouwden en waren gaan geloven dat parlementaire strijd de manier was om de "verovering van de politieke macht" door het proletariaat te winnen.

De belangrijkste socialistische partij in Europa was de Duitse Sociaal-Democratische Partij (SPD). Deze partij en haar theoretische leiders, waaronder Karl Kautsky, werden beschouwd als het "centrum" van de Socialistische Internationale. Lenin erkende ook het leiderschap van de SPD en Kautsky tot augustus 1914, toen de afgevaardigden van de SPD in de Reichstag (het Duitse parlement) stemden om de Duitse oorlogsinspanning met het uitbreken van WO I te steunen.

Kautsky, die door velen als een orthodoxe marxist werd beschouwd, maar in feite centristisch was geworden (revolutionair in woorden, reformist in daden), zag duidelijk in dat de 'verovering van de politieke macht', zoals beschreven in het 'communistisch manifest', kon worden verzekerd door middel van een vreedzaam, parlementair pad. Door de meerderheid in het parlement te verwerven en het door de socialisten geleide parlement op te richten als de leidende kracht van de regering, zou de SPD een pad kunnen uitstippelen voor de socialistische reorganisatie van de economie.

"Het doel van onze politieke strijd blijft hetzelfde als tot nu toe: de verovering van de staatsmacht door het winnen van een meerderheid in het parlement en het oprichten van het parlement tot

meester van de regering. Maar niet de vernietiging van de staatsmacht", schreef Karl Kautsky in 1912.

Voor de lezer van vandaag is het van cruciaal belang om te begrijpen waarom dit vooruitzicht van een vreedzame overgang naar het socialisme in Duitsland destijds plausibel leek, en niet slechts een droom.

Duitsland had tot 1890 antisocialistische wetten van kracht. Zo moest de sociaaldemocratische partij, die in 1875 was opgericht, onder illegale voorwaarden werken. Toen die wetten werden opgeheven en de partij legaal kon functioneren, groeide het snel.

In 1910 was de SPD de meest levendige kracht in de Duitse samenleving. Ten eerste waren SPD-organisatoren dominant in de Duitse vakbonden. De partij publiceerde kranten, tijdschriften, pamfletten en boeken; het creëerde muziek- en koororganisaties; het vestigde georganiseerde netwerken van arbeidersdichters; het richtte 125 lokale kinderorganisaties en 574 jongerenorganisaties op om jongeren onderwijs, cultuur en recreatie te bieden; het heeft in de meeste steden een programma voor "gratis advies" opgezet dat advies verstrekke om werkende mensen te helpen juridische en economische voordelen van de staat te verkrijgen; het had zijn eigen bierhallen waar werkende mensen samenkwamen.

In 1912 was de SPD uitgegroeid tot bijna een miljoen leden. Het had in zekere zin een door socialisten geleide "staat binnen de staat" ontwikkeld. SPD-leiders en -leden voorzagen een electoraal succes dat een mandaat zou geven voor deze "staat binnen de staat" om landelijk uit te breiden als het nieuwe model.

Bij de parlementsverkiezingen van 1912 behaalde de SPD het grootste aantal stemmen van alle partijen en werd het met 110 zetels het grootste blok binnen de Reichstag. Op basis van dit succes werd de SPD in die tijd het 'model' voor alle socialistische partijen.

Maar juist omdat het als legale partij zo succesvol was, wilden de leiders niet 'alles verliezen' wat ze hadden bereikt. Toen WO I uitbrak tussen de concurrerende kapitalistische regeringen van Europa, werd de SPD gedwongen te beslissen hoe haar afgevaardigden in het parlement zouden stemmen. Om tegen de uitgaven die nodig zijn voor oorlog (oorlogskredieten) te stemmen, zou de partij door het opperbevel van het Duitse leger als verraders zijn bestempeld.

Deze beschuldiging van verraad zou ongetwijfeld ook zijn geuit door vele van de miljoenen arbeiders die op de SPD hadden gestemd. Zoals gebeurt in het begin van alle grote oorlogen, overspoelde een oorlogshysterie de bevolking. De dreiging van vernietiging door de 'vijand', in dit geval de reactionaire legers van de Russische monarchie, veroorzaakte een golf van patriottisme en nationale eenheid. In deze context tegen de oorlogsfondsen stemmen zou betekend hebben tegen deze golf op te staan en de bewering het tsaristische Rusland te helpen.

De leiding van de SPD had, samen met de andere partijen in de Socialistische Internationale, van tevoren ingezien dat het gevaar van een wereldoorlog reëel was. In 1912 waren alle socialistische partijen bijeengekomen op een conferentie in Bazel, Zwitserland, en hadden ze gezworen dat als er oorlog zou komen, elke nationale partij zich zou verzetten tegen het feit dat de arbeiders van hun land zouden worden gestuurd om te doden en te worden vermoord door arbeiders uit andere landen. Op de conferentie hieven ze opnieuw de vlag van het "Communistisch Manifest" op: arbeiders van de wereld, verenigt u!

Aan de vooravond van de oorlog riep het Manifest van het Bazelse Congres uit: "Het Congres doet daarom een beroep op u, proletariërs en socialisten van alle landen, om uw stem te laten horen in dit beslissende uur! Verkondig uw wil in elke vorm en op alle plaatsen; protesteer met al uw kracht in de parlementen; verenigen zich in grote massademonstraties ... "

Maar toen, in augustus 1914, brak de oorlog uit. Zouden de socialisten, nu de imperialistische machten elkaar aanvallen en binnenvallen, aan de kant staan en zich verzetten tegen de legers van hun land die in een strijd op leven en dood waren om hun natie te 'redden'? Om dat te doen, betekende dat zeker het verlies van juridische status. Het betekende dat massaorganisaties moesten worden gesloten en dat hun parlementsleden wegens verraad naar de gevangenis moesten worden gestuurd.

De Russische Sociaal-Democratische Arbeiderspartij stond in augustus 1914 voor dezelfde uitdaging. De bolsjewistische fractie van de partij had de zetels gewonnen die gereserveerd waren voor arbeiderswijken in het parlement (de Doema). Onder leiding van Lenin stemden ze tegen de oorlogskredieten. Ze hielden zich aan de resolutie van het Bazelse congres. Ze werden gevangengezet en aangeklaagd als verraders van Rusland en werden berecht met de doodstraf als ze werden veroordeeld.

In Duitsland stemden 109 van de 110 parlementaire afgevaardigden van de SPD voor oorlogskredieten. Karl Liebknecht, een lid van de linkervleugel van de SPD, onthield zich van stemming (zoals aanbevolen door Kautsky) maar stemde "Nee" bij een volgende resolutie. Ondanks zijn parlementaire immuniteit werd Liebknecht gearresteerd, opgeroepen voor het leger en naar het oostfront van de oorlog tegen Rusland gestuurd.

De evolutie van Lenins kijk op de staat

Staat en revolutie braken met het denken van de meerderheid van de socialistische partijen. Tot het uitbreken van WO I en de capitulatie van de Duitse socialisten voor de oorlog, had Lenin Kautsky aanvaard als de leidende marxistische theoreticus van de internationale beweging.

Hij had de dominante opvattingen van andere marxisten over de kwestie van de staat niet betwist. Hij had Kautsky aan de kaak gesteld als verrader van het socialisme vanwege zijn standpunt over de oorlog in 1914, maar vóór 1917 had hij Kautsky's visie op de staat niet betwist.

Biografen en geleerden over Lenin hebben verschillende opvattingen over de vraag of De staat en revolutie een transformerend werk was dat Lenin ertoe bracht zijn eigen opvattingen over het onderwerp te heroverwegen. Hij deelde natuurlijk Kautsky's verliefdheid op de parlementaire weg naar het socialisme zeker niet. Lenin had bijvoorbeeld het begin van een gewapende strijd tijdens de Russische revolutie van 1905 gesteund.

Maar vóór 1917 ging Lenin niet in het theoretische debat tussen Kautsky en 'linkse' marxisten over de rol van de staat en hoe de socialisten politieke macht konden verwerven.

In 1916 publiceerden de Nederlandse marxist Anton Pannekoek en de latere Rus Nicholai Bukharin 'linkse' kritiek op Kautsky's standpunt over de staat.

Pannekoek voerde aan dat de socialistische beweging en de zaak van de arbeidersklasse "niet alleen een strijd met de bourgeoisie om de staatsmacht als object is, maar een strijd tegen de staatsmacht". Kautsky antwoordde, zoals eerder geciteerd, dat een socialistisch geleide regering 'de regeringsmeester' kon en zou moeten worden, maar met het doel de staatsmacht te gebruiken en niet te vernietigen.

In een artikel uit 1916 betoogde Boecharin - in dezelfde lijn als Pannekoek - dat een nieuwe socialistische samenleving geleid door een mondige arbeidersklasse 'het kader van de staat moet ontgroeien en het van binnenuit moet doen barsten terwijl ze hun eigen staatsmacht organiseren', of de nieuwe socialistische macht zou uiteindelijk worden geabsorbeerd door de kapitalistische staatsstructuren. Lenin wees het artikel af voor publicatie.

Lenin besloot in december 1916 rechtstreeks deel te nemen aan het debat tussen Kautsky en de 'linkse' marxisten. Zijn opmerkingen op dat moment suggereren dat hij Kautsky's opvattingen dichter bij de positie van het orthodoxe marxisme beschouwde dan die van Boecharin:

“Socialisten zijn er voorstander van om de huidige staat en zijn instellingen te gebruiken in de strijd voor de emancipatie van de arbeidersklasse, waarbij ze ook beweren dat de staat moet worden gebruikt voor een specifieke vorm van overgang van kapitalisme naar socialisme. Deze overgangsvorm is de dictatuur van het proletariaat, dat ook een staat is. De anarchisten willen de staat 'afschaffen', 'opblazen' zoals kameraad Nota-Bena (Boecharin) het op één plek uitdrukt, door deze visie ten onrechte toe te schrijven aan de socialisten. ”

In een bespreking van dit debat heeft politicoloog Marian Sawer betoogd dat Lenins drie maanden die zijn besteed aan het opnieuw onderzoeken van het standpunt van Marx en Engels over de staat, hebben geleid tot een dramatische verandering in zijn eigen standpunt over de staat. Als gevolg daarvan, zegt ze, kwam Lenin dichter bij de oriëntatie van Boecharin, maar ging toen veel verder dan wat geschreven was door de 'linkse' marxisten door een alomvattend standpunt in te nemen over de noodzaak om de burgerlijke staat te vernietigen en te vervangen door een staat van een nieuw type: de gemeente staat.

Voor het eerst schrijft Lenin over de arbeiders- en boeren-sovjets (volksraden), die tijdens de revolutie van 1905 spontaan van onderaf waren gecreëerd, als het embryo van een nieuwe alternatieve staatsmacht voor de kapitalistische staat.

De timing van Lenins theoretische studie van de marxistische kijk op revolutie viel toevallig samen met het uitbreken van een echte revolutie. Alle nieuw doordachte ideeën over de noodzaak om de staat te vernietigen en een nieuwe staatsmacht te creëren, werden onmiddellijk toepasbaar in het leven.

Met het uitbreken van de revolutie verschoof alle aandacht van Lenin naar het vinden van een weg terug naar Rusland zonder onderweg te worden vermoord of gevangengezet. Lenin was bang dat zijn aantekeningen op de geschriften van Marx en Engels over de staat - wat later bekend werd als het Blauwe Notitieboekje - op de terugreis vanuit Zürich in beslag zouden kunnen worden genomen. Het notitieboekje bleef achter en hij kon het pas later via Zweden ophalen. Maar zelfs zonder de aantekeningen in de hand was Lenin glashelder over de taak die voorhanden was.

Zelfs voordat hij een veilige doorgang naar Rusland had veiliggesteld vanuit ballingschap, schreef hij:

“Dus de arbeiders in Sint-Petersburg, die de tsaristische monarchie omver hadden geworpen, richtten onmiddellijk hun eigen organisatie op, de Sovjet van Arbeidersafgevaardigden, en gingen onmiddellijk verder met het versterken en uitbreiden ervan, om onafhankelijke Sovjets van Arbeiders en Soldatenafgevaardigden te organiseren. Slechts een paar dagen na de revolutie bestond de Sovjet van arbeiders en afgevaardigden van Sint-Petersburg uit meer dan 1.500 afgevaardigden van arbeiders en boeren gekleed in soldatenuniformen. Het genoot zo'n groot vertrouwen onder spoorwegarbeiders en de hele massa van de werkende bevolking dat het zich begon te ontwikkelen tot een echte volksregering. ”

De bolsjewistische oriëntatie veranderen

Lenin arriveerde op 3 april 1917 in Rusland. Toen hij voor het eerst zijn uitgewerkte gedachten over de staat en zijn praktische implicaties presenteerde, stuurden ze een schokgolf door zowel de bolsjewistische als de mensjewistische leiders. Lenin las zijn “April-stellingen” hardop voor op een bijeenkomst van bolsjewistische leiders op 4 april. In feite deed hij dat twee keer zodat de betekenis van zijn voorstellen volledig begrepen kon worden. De volgende dag las hij ze voor op een bijeenkomst van zowel bolsjewistische als mensjewistische leiders.

De April Theses vertegenwoordigden een grote heroriëntatie. Lenin riep op tot de omverwerping van de nieuw gecreëerde "Voorlopige" kapitalistische coalitieregering die was ontstaan na de Februari-revolutie en de vervanging van deze bestaande staatsmacht door een nieuwe staatsmacht onder leiding van grassroots Arbeiders- en Boerenraden (Sovjets). Hij deed een beroep op de Commune van Parijs in de April Theses, hoewel zonder veel uitleg, en stond erop dat de kameraden herlezen wat Marx schreef over de Commune in 1871, 1872 en 1875.

Zowel de gematigde, mensjewistische factie van de Sociaal-democratische Arbeiderspartij van Rusland als de revolutionaire factie van de bolsjewieken verwierpen het standpunt van Lenin. Bij het

horen van zijn April-stellingen tijdens hun bijeenkomst, stemde het St. Petersburg Comité met 13-2 om het standpunt van Lenin af te wijzen. Het bolsjewistische comité in Moskou stemde ook om de stellingen te verwerpen.

Bijna alle andere bolsjewistische leiders steunden, zij het op een kritische manier, de voorlopige coalitieregering die de gevallen tsaar had vervangen tijdens de Februarirevolutie (1917). Die nieuwe regering werd gedomineerd door de burgerlijk-liberale kadettenpartij, de op boeren gebaseerde sociaal-revolutionairen en de mensjewieken. De bolsjewieken boden kritische steun terwijl ze probeerden het naar links te duwen.

De april-stellingen en de strijd die ze binnen de bolsjewistische partij veroorzaakte, zijn onderzocht en opnieuw onderzocht door socialisten en geleerden van de Russische revolutie en in alle biografieën over Lenin.

Het klassenkarakter van de revolutie

De meeste van deze discussies concentreren zich op slechts één kant van een interne controverse waarover al meer dan een decennium gedebatteerd werd, maar die scherper in beeld werd gebracht door de April Theses: het klassenkarakter van de komende revolutie.

Dit was de vraag of de komende revolutie in Rusland, waarvan alle partijen het erover eens waren, in wezen een burgerlijk-democratische revolutie zou zijn, geleid zou worden door de liberale bourgeoisie (de mensjewistische positie) of door de 'democratische dictatuur' van de arbeiders en de boeren. als geheel (het standpunt dat Lenin in 1905 naar voren bracht en door de bolsjewieken werd aangenomen).

Volgens deze formule voorzag Lenin een alliantie tussen enerzijds de boeren inclusief de koelakken (kapitalistische boeren), midden- en kleine boeren en de landloze armen die de grote bourgeoisie zouden neutraliseren en anderzijds de grote bourgeoisie. arbeidersklasse via de Russische Sociaal-Democratische Arbeiderspartij, die politiek de leidende rol zou kunnen spelen, aangezien ze de weg vooruit zou zien die geen enkele boerenpartij mogelijk zou kunnen.

De meeste bolsjewistische leiders waren daarom van mening dat marxisten samen met de democratische kleinburgerij een revolutionaire regering konden toetreden, zelfs als de arbeiderspartij niet ronduit regeerde. De arbeiderspartij zou eerder de rol spelen van het verzekeren van de beste politieke voorwaarden - een democratische republiek - voor de kapitalistische ontwikkeling om het feodalisme te vervangen, en voor de strijd van de arbeiders tegen de kapitalisten.

De implicatie van Lenins formule van een 'democratische dictatuur' was dat de bourgeoisie in Rusland te verzwakt was, te gebonden aan de feodale landeigenaren en het imperialisme, en te onrevolutionair om radicale landhervormingen en andere maatregelen uit te voeren die door de burgerlijke revoluties in Europa werden uitgevaardigd. eeuw of meer eerder. Met andere woorden, Lenins formule van de 'democratische dictatuur van de arbeiders en boeren' anticipeerde op een

burgerlijk-democratische revolutie, maar zonder dat de bourgeoisie of haar politieke partijen de strijd zouden leiden.

Toen Lenin in april 1917 erop stond dat de bolsjewieken de steun aan de voorlopige regering introkken en in plaats daarvan alle macht aan de sovjets opriepen, voerden sommige bolsjewieken aan dat Lenin zijn eigen theorie over de burgerlijk-democratische fase van de Russische revolutie had verlaten. Ze vroegen hoe het kon dat Rusland, als het eerst een burgerlijk-democratische revolutie nodig had (tegen het feodalisme en zijn overblijfselen), later gevolgd door een socialistische revolutie, alleen een burgerlijk-democratische revolutie nodig zou hebben als een historisch podium dat twee maanden duurde?

Lenin zou de conclusies van April Theses niet hebben beschouwd als het opgeven van de eerdere formule met betrekking tot de democratische dictatuur van de arbeiders en boeren.

Hij had twee jaar eerder (oktober 1915) geschreven dat deze democratische dictatuur nauw zou aansluiten op de burgerlijk-democratische revolutie en de socialistische revolutie. "De taak waarmee het proletariaat in Rusland wordt geconfronteerd, is de voltooiing van de burgerlijk-democratische revolutie in Rusland om de socialistische revolutie in Europa aan te wakkeren."

Het tweede punt in de stellingen luidde: "Het specifieke kenmerk van de huidige situatie in Rusland is dat het land de eerste fase van de revolutie overgaat - die, vanwege het onvoldoende klassenbewustzijn en de onvoldoende organisatie van het proletariaat, de macht in de handen van de bourgeoisie - naar de tweede fase, die de macht in handen moet leggen van het proletariaat en de armste delen van de boeren. "

Het zevende punt van The Theses riep op tot: "De onmiddellijke vereniging van alle banken in het land tot één enkele nationale bank, en de instelling van controle erover door de Sovjet van arbeidersafgevaardigden." Deze "overgangseis" suggereert dat Lenin op dat punt in de revolutie geloofde dat het land, ondanks zijn economische en sociaal / culturele achterstand, in de richting van het socialisme zou kunnen evolueren - maar niet noodzakelijkerwijs naar het socialisme zelf. Veel burgerlijk-democratische revoluties in economisch achtergebleven landen hebben nationalisaties van banken en grote industrieën doorgevoerd om de ontwikkeling van het kapitalisme te bevorderen, niet van het socialisme.

In het achtste punt maakt Lenin dit duidelijk: "Het is niet onze onmiddellijke taak om socialisme te 'introduceren', maar alleen om de sociale productie en de distributie van producten in één keer onder de controle te brengen van de sovjets van arbeidersafgevaardigden."

In het licht van de gruwelijke vernietiging en sociale pijn van WO I en de potentieel revolutionaire gevolgen ervan, niet alleen in Rusland maar ook in de ontwikkelde kapitalistische landen, liet Lenin op dit punt de feitelijke korte termijn loop van de Russische revolutie enigszins open.

Maar Lenin was al tot de conclusie gekomen dat de tweede revolutie die hij nu bepleitte als een op handen zijnde vooruitzicht op korte termijn - niet als een gebeurtenis voor de verre toekomst - de inauguratie zou zijn van de internationale socialistische revolutie. Dit was zo, ook al was Rusland nog steeds verstoken van de materiële voorwaarden om de opbouw van het socialisme te voltooien.

Zijn genuanceerde opvattingen hierover werden beknopt uitgelegd in zijn "Afscheidbrief aan de Zwitserse arbeiders", geschreven op 26 maart, slechts acht dagen voordat hij terugkeerde naar Rusland en zijn april-stellingen voorlas aan zijn geschrokken kameraden:

"Het waren echter niet ons ongeduld, noch onze wensen, maar de objectieve voorwaarden gecreëerd door de imperialistische oorlog die de hele mensheid in een impasse brachten, die haar voor een dilemma plaatsten: ofwel de vernietiging van meer miljoenen levens toestaan en volkomen de Europese beschaving ruïneren, of de macht in alle beschaafde landen aan het revolutionaire proletariaat overdragen, de socialistische revolutie doorzetten. Aan het Russische proletariaat is de grote eer vervallen om de reeks revoluties te beginnen die de imperialistische oorlog objectief onvermijdelijk heeft gemaakt. Maar het idee dat het Russische proletariaat het gekozen revolutionaire proletariaat is onder de arbeiders van de wereld, is ons absoluut vreemd. We weten heel goed dat het proletariaat van Rusland minder georganiseerd, minder voorbereid en minder klassenbewust is dan het proletariaat van andere landen. Het zijn niet zijn speciale kwaliteiten, maar veeleer de bijzondere conjunctuur van historische omstandigheden die het proletariaat van Rusland gedurende een bepaalde, misschien zeer korte tijd tot de voorhoede van het revolutionaire proletariaat van de hele wereld heeft gemaakt. Rusland is een boerenland, een van de meest achtergebleven Europese landen. Het socialisme kan daar niet direct en onmiddellijk zegevieren. Maar het boerenkarakter van het land, de enorme reserve aan land in handen van de adel, kan, te oordelen naar de ervaring van 1905, een enorme slag geven aan de burgerlijk-democratische revolutie in Rusland en kan onze revolutie tot de proloog maken van de wereld socialistische revolutie, een stap in de richting ervan. ...In Rusland kan het socialisme niet direct en onmiddellijk zegevieren. Maar de boerenmassa kan de onvermijdelijke en gerijpte agrarische onrust zo ver brengen dat al het immense bezit van de adel in beslag wordt genomen. ...Zo'n revolutie zou op zichzelf geen socialisme zijn. Maar het zou een grote impuls geven aan de wereldarbeidersbeweging. Het zou de positie van het socialistische proletariaat in Rusland en zijn invloed op de landarbeiders en de armste boeren enorm versterken. Het zou het stadsproletariaat in staat stellen om, op basis van deze invloed, revolutionaire organisaties te ontwikkelen, zoals de sovjets van arbeidersafgevaardigden, ter vervanging van de oude onderdrukkingsinstrumenten van burgerlijke staten, het leger, de politie, de bureaucratie; om - onder druk van de ondraaglijk zware imperialistische oorlog en de gevolgen daarvan - een reeks revolutionaire maatregelen uit te voeren om de productie en distributie van goederen te beheersen. In zijn eentje kan het Russische proletariaat de socialistische revolutie niet tot een zegevierend einde brengen. Maar het kan de Russische revolutie een machtige slag geven die de gunstigste voorwaarden voor een socialistische revolutie zou scheppen, en die in zekere zin zou beginnen. Het kan de opkomst vergemakkelijken van een situatie waarin zijn leider, zijn meest betrouwbare en betrouwbare medewerker, het Europese en Amerikaanse socialistische proletariaat, zich bij de beslissende veldslagen zou kunnen aansluiten.

"

De bestaande staat kapotmaken en vervangen

Lenins strategische heroriëntatie van de partij en de controverse die ze binnen de bolsjewieken veroorzaakte, is het onderwerp geweest van brede aandacht en onderzoek.

Maar de andere kant van het april-scriptiedebat heeft minder aandacht gekregen. Lenins denken was geëvolueerd en was nu veel verder gegaan dan anderen in de socialistische en marxistische beweging in zijn aandring op de noodzaak om de staat te vernietigen, te breken en te vervangen door een nieuwe - een macht zoals die gecreëerd door de kortstondige Commune van Parijs.

Door de sovjets op te richten als een alternatieve staatsmacht, een nieuwe historische iteratie van de commune-staat, voerde Lenin aan dat deze spontaan opgerichte en democratisch gekozen raden van arbeiders-, soldaten- en boerenafgevaardigden niet alleen de belangen van het volk en de strijd konden verdedigen. voor democratie, maar zou ook kunnen functioneren als een nieuwe staatsmacht. In plaats van de bestaande staatsmacht te gebruiken voor socialistische doeleinden, zou de bestaande staat kunnen worden opgebroken, vernietigd en vervangen door een nieuwe staat gebaseerd op een andere klassemacht.

In de revolutie van 1905, waar sovjets voor het eerst als een grassroots-innovatie waren verschenen, had Lenin de sovjets eerder als een soort eenheidsfront neergezet dan als een embryonale nieuwe staatsmacht: überhaupt zelfbestuur, maar een strijdorganisatie voor het bereiken van welomlijnde doelen. "

Het kernargument van de "April Theses" was ambitieuzer: Lenin stelde in feite voor de bestaande staat te vernietigen en een geheel nieuwe en fundamenteel ander type staat te creëren.

In Lenins notitieboekje van de herstudie van de werken van Marx en Engels, is het duidelijk dat hij de rol van de Sovjets als basis voor een Commune-achtige staat opnieuw heeft geëvalueerd in de trant van wat in 1871 in Parijs werd gecreëerd en dat Marx analyseerde. met veel detail. Dat proces van onderzoek naar de ervaring van de commune had, zoals hierboven vermeld, ook Marx 'eigen visie op de kwestie van de staat en revolutie aangescherpt.

Deze theoretische studie heeft niet alleen Lenins opvattingen aangescherpt. Ze werden letterlijk door hem vanuit de bibliotheek naar het slagveld van de revolutie zelf gebracht.

Lenin was er geen voorstander van om op te roepen tot de onmiddellijke omverwerping van de voorlopige regering door de Sovjets. Omdat de meerderheid van de arbeiders en arme boeren nog steeds de door de bourgeois geleide voorlopige revolutionaire regering volgden en steunden:

"We moeten de massa uitleggen dat de Sovjet van arbeidersafgevaardigden de enige mogelijke vorm van revolutionaire regering is; en daarom is het onze taak, terwijl deze [Sovjet] regering zich onderwerpt aan de invloed van de bourgeoisie, een geduldige, systematische en aanhoudende uitleg aan de massa van de fout van hun tactiek. "

Lenin geloofde dat de onwil van de Voorlopige regering om de Russische betrokkenheid bij WO I te beëindigen, de arbeiders ertoe zou brengen, op basis van hun eigen levenservaring, over te gaan tot de houding van de bolsjewieken over de noodzaak van een revolutionaire opstand.

Dankzij Lenins autoriteit binnen de organisatie en zijn ongeëvenaarde respect kon hij binnen een paar dagen de meerderheid van zijn tegenstanders voor zich winnen. De bolsjewieken heroriënteerden zich en waren op weg naar een revolutie, die ze zeven maanden later bereikten.

Lenins presentatie van de "April-stellingen" werd gevolgd door talrijke artikelen, brieven en toespraken van hem tijdens de daaropvolgende maanden van revolutie, tegenslag, onderdrukking, vernieuwing en tenslotte de machtsovername. De thema's en ideeën van april werden herhaald en opnieuw uitgelegd toen het tij van gebeurtenissen scherpe en onverwachte wendingen nam.

Vanaf juli 1917, nadat de mensjewieken en sociaal-revolutionairen - die de meerderheid van de afgevaardigden in de Sovjet hadden - erop hadden aangedrongen de oorlog voort te zetten en hadden geweigerd te reageren op de eisen van de boeren om land, trokken de bolsjewieken zich zelfs tijdelijk terug. hun oproep voor alle macht aan de Sovjets.

Dit was om de mogelijke misvatting onder de steeds onrustiger en geradicaliseerde arbeiders te voorkomen dat de bolsjewieken oproepen tot Sovjetmacht, zou kunnen worden geïnterpreteerd als steun voor de voortzetting van de oorlog of dat ze de arme boeren de rug zouden toekeren die erop uit waren de gronden te veroveren. van de adel en grootgrondbezitters.

Toen de door de bourgeois geleide voorlopige regering bezweek onder de druk van Groot-Brittannië, Frankrijk en de Verenigde Staten om de oorlog voort te zetten, verloren de gematigde socialisten die zich bij de voorlopige regering aansloten hun geloofwaardigheid onder de arbeiders. In september toonde de tactiek van 'aanhoudende en geduldige' uitleg over de tekortkomingen van de Voorlopige regering haar juistheid toen de publieke opinie dramatisch naar links verschoof en de bolsjewistische afgevaardigden de gekozen meerderheid van de Sovjets werden.

Toen ze eenmaal de steun van de meerderheid in de Sovjets hadden, stond Lenin erop dat de voorbereidingen voor een opstand zouden beginnen. Op 25 oktober (7 november) bracht de door de bolsjewieken geleide opstand de sovjets aan de macht. Hun politieke steun was zo wijdverbreid geworden dat de revolutie bijna bloedeloos was.

Lenin kwam uit zijn schuilplaats tevoorschijn op de dag van de overwinning. Hij sprak kort tot de vergadering van de Petrogradse sovjet van afgevaardigden van arbeiders en soldaten en bood een resolutie aan. Deze korte opmerkingen vatten Lenins stellingen over het karakter van de staat en de revolutie die deze creëerde volledig samen:

"Wat is de betekenis van de arbeiders- en boerenrevolutie? De betekenis ervan is allereerst dat we een Sovjetregering zullen hebben, ons eigen machtsorgaan, waarin de bourgeoisie geen enkel aandeel zal hebben. De onderdrukte massa zal zelf een macht creëren. Het oude staatsapparaat zal op zijn grondvesten worden vernietigd en er zal een nieuw administratief apparaat worden opgericht in de vorm van Sovjetorganisaties. "

Moest de nieuwe Sovjetmacht, de nieuwe arbeiders- en boerenregering, een socialistisch of een burgerlijk-democratisch regime worden? Lenin was zo helder als een dag. Als gevolg van de

internationale situatie waren de twee stadia van de revolutie met elkaar verweven geraakt. "Vanaf nu begint een nieuwe fase in de geschiedenis van Rusland, en deze derde Russische Revolutie zou uiteindelijk moeten leiden tot de overwinning van het socialisme." Hij kondigde het traject aan: "Wij bezitten de kracht van een massaorganisatie, die alles zal overwinnen en het proletariaat naar de wereldrevolutie zal leiden." Hij eindigde: "We moeten nu beginnen aan de opbouw van een proletarische socialistische staat in Rusland. Lang leve de socialistische wereldrevolutie! "

Lenins opvattingen en opvattingen over de kwestie van de staat en revolutie werden uiteindelijk in hun volledigheid gepresenteerd met de publicatie van *The State and Revolution* twee maanden later.

Samenvatting

Omdat het onderwerp niet beperkt is tot Rusland, maar tot de taken waarmee alle moderne revoluties worden geconfronteerd die de macht in de burgerlijke samenleving proberen omver te werpen, en omdat Lenin en de bolsjewieken er daadwerkelijk in slaagden de revolutie te maken in 1917, werd de staat en revolutie omarmd in het begin van de jaren twintig van de vorige eeuw. door de internationale communistische beweging als leidraad voor de revolutionaire strijd van de arbeidersklasse.

Linkse socialisten en pro-communistische anarchisten verenigden zich en vormden nieuwe communistische partijen om de reformistische socialistische partijen uit te dagen. Ze werden geïnspireerd door de Russische Revolutie, en *The State and Revolution* werd hun nieuwe manifest van de 20e eeuw.

Maar net zoals de geschriften van Marx en Engels over de staat werden 'vergeten' door de marxistische leiders van de socialistische partijen en net zoals deze grondleggers van het wetenschappelijk socialisme 'werden omgevormd tot onschadelijke iconen' en de essentie van hun revolutionaire leringen werd afgestompt en platgeslagen, zo ook waren de werken van Lenin door veel van de marxisten die later kwamen.

Dit was een gecompliceerd historisch proces en doorliep verschillende stadia die zich uitstrekten over meerdere decennia. Eerst de overwinningen van het nazisme en fascisme in Duitsland, Italië en Spanje - en vervolgens de verspreiding van het fascisme over continentaal Europa - verpletterden niet alleen zowel de communistische als de socialistische partijen, maar veroorzaakten ook een heroriëntatie van de proletarische revolutie in Europa.

In plaats van de staat te vernietigen en een revolutie teweeg te brengen, trok het grootste deel van de communistische beweging in Europa zich terug in haar strategie en doelstellingen. Het belangrijkste doel op korte termijn was "het behouden van de democratie" en het voorkomen van de machtsovername door fascistische organisaties. Het behouden van de democratie, zo dachten ze, betekende een bondgenootschap met de liberale bourgeoisie om de bestaande staat te behouden in plaats van te vernietigen.

Het toewijzen van deze niet-revolutionaire taak aan de communistische beweging vereiste een "herinterpretatie" van Lenins belangrijkste geschriften. Aangezien deze partijen zichzelf als marxistisch-leninisten verklaarden, moesten ze de betekenis van de grondteksten van Marx en Lenin opnieuw interpreteren of hun toepasbaarheid negeren. Ze moesten in wezen doen alsof ze niet bestonden of relevant waren in de moderne wereld. Dit was precies hoe de hervormingsgezinde socialisten van de Tweede Internationale Marx 'kijk op de staat vulgair hadden gemaakt.

De PSL verwacht dat de huidige mondiale tegenstellingen die voortkomen uit het imperialisme en de herhaalde economische crises van het kapitalisme zullen leiden tot een nieuwe golf van revolutionaire mobilisatie en de heropleving van het socialisme als het enige contrapunt van het kapitalisme. Dat is de reden waarom we *The State and Revolution* opnieuw publiceren en opnieuw onderzoeken .

Elke nieuwe generatie van activisten en strijders uit de arbeidersklasse moet dit manifest van revolutie lezen en bestuderen, dat de essentie van Marx 'recept over hoe een betere wereld kan bouwen, heeft hersteld.

Dit artikel verscheen voor het eerst in het boek van de PSL, *Revolution Manifesto: Understanding Marx and Engels 'theory of revolution*, dat hier te koop is .